

Metaetik Bağlamında
AHLÂKÎ GÖRECELİK
SORUNU

Mehmet Akif ALTUNIŞIK

EskiYeni Yayınları: 108

Metaetik Bağlamında
AHLÂKÎ GÖRECELİK SORUNU

Mehmet Akif ALTUNIŞIK

© FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
(Sertifika no: 13178)

Mizanpaj ve Kapak
FCR

Baskı ve Cilt
VADİ GRAFİK TASARIM VE REKLAMCILIK LTD. ŞTİ.
İvedik Org. San. 1420. Cad. No: 58/1
Yenimahalle/ANKARA • Tel: 0 312 395 85 71
(Sertifika No: 47479)

1. Baskı: Aralık 2021

ISBN: 978-625-7673-21-1

FCR YAYIN REKLAM BİLGİSAYAR SAN. ve TİC. LTD. ŞTİ.
Hacı Bayram Mah. Boyacılar Sk. No: 14/1
Ulus-Altındağ/ANKARA • Tel: (0312) 310 08 60
Web: www.fcr.com.tr • e-mail: fcr@fcr.com.tr

Metaetik Bağlamında
AHLÂKÎ GÖRECELİK
SORUNU

Mehmet Akif ALTUNIŞIK

ANKARA 2021

Mehmet Akif ALTUNIŞIK 1972'de Samsun'da doğdu. Erciyes Üniversitesi İlahiyat Fakóltesi'ni bitirdi (1996). Aynı Üniversite'nin Sosyal Bilimler Enstitüsü Temel İslam Bilimleri Bölümünde yüksek lisans yaptı (2001). Bir süre akademik çalışmalara ara verdi. Daha sonra Ondokuz Mayıs Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Felsefe ve Din Bilimleri Bölümünde doktora yaptı (2011-2016). Samsun Garip Zeycan Yıldırım Fen Lisesi (2005-2017) başta olmak üzere Milli Eğitim Bakanlığına bağlı çeşitli okullarda Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi Öğretmeni olarak görev yaptı (1996-2017). 2017'den itibaren Amasya Üniversitesi İlahiyat Fakóltesi Felsefe ve Din Bilimleri Bölümünde öğretim üyesi olarak çalışmaktadır. Arapça ve İngilizce bilmektedir. Din felsefesi ve ahlak alanında çeşitli çalışmaları vardır.

İÇİNDEKİLER

ÖN SÖZ -----	7
GİRİŞ -----	9
1. Problem, Amaç ve Yöntem -----	9
2. Göreceliğin Tarihsel Arka Planı -----	11

BİRİNCİ BÖLÜM

BİREYSEL-TOPLUMSAL FARKLILIKLAR BAĞLAMINDA GÖRECELİK SORUNU

1.1. Bireysel Farklılıklar ve Görecelik Sorunu-----	27
1.2. Toplumsal Farklılıklar ve Görecelik Sorunu-----	34
1.3. Bireysel-Toplumsal Farklılıklar ve Göreceliğin Sınırı-----	43

İKİNCİ BÖLÜM

KURAMSAL DÜŞÜNCE BAĞLAMINDA GÖRECELİK SORUNU

2.1. Göreceliğin Ontolojik Boyutu -----	67
2.2. Göreceliğin Epistemolojik Boyutu -----	92
2.3. Göreceliğin Olgü-Değer Boyutu-----	107

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

AHLÂKIN TEMELLERİ BAĞLAMINDA GÖRECELİK SORUNU

3.1. Ahlâkın Tali Temelleri ve Görecelik Sorunu-----	123
3.2. Ahlâkın İçsel Asli Temelleri ve Görecelik Sorunu-----	135
3.3. Ahlâkın Aşkın Asli Temeli ve Görecelik Sorunu-----	153

SONUÇ -----	185
KAYNAKÇA-----	189

ÖN SÖZ

Ahlâk, hangi inanç ya da dünya görüşünden olursa olsun insanlar için varoluşsal bir meseledir. Ahlâk üzerine felsefe yapmak şeklinde tanımlanan etik alanında belirgin bir şekilde öne çıkan konular arasında görecelik de yer almaktadır. Ahlâkî görecelik ya da rölativizm, ahlâkî değerlerin kişiye, topluma ve zamana göre değiştiğini, tüm zamanlar ve tüm insanlar için evrensel ya da nesnel bir ahlâkın olmadığını savunur. Bu iddia, ahlâk ile ilgili birçok hususu yakından ilgilendirmektedir. Ahlâk nedir, iyi ve kötüyü belirlemenin ölçütü nedir, ahlâkî ilkelerin kaynağı nedir, ahlâkın amacı nedir, niçin ahlâklı olmalıyız, ahlâka ait bilgimiz neye dayanır, ahlâkın din ile ne tür bir ilişkisi vardır gibi önemli sorulara verilecek cevaplar başta olmak üzere bir bütün olarak ahlâk alanını büyük oranda etkileme potansiyeline sahip olan ahlâkî görecelik, tartışmayı en çok hak eden konulardandır.

Göreceliğin ardındaki felsefî temelleri, göreceliğin temel iddialarının gücünü ve olası sonuçlarını ele alıp değerlendirmeye çalışırken konuyu metatetik ile sınırlandırdık. Ayrıca eleştirel düşünce, nesnellik ve kapsayıcılık gibi felsefî yöntemleri esas alarak göreceliğin ahlâk alanında geçerli olup-olamayacağını tartışmaya çalıştık. Çalışmamızın içeriğini, kişisel, toplumsal ve kültürel farklılıkların göreceliğe etkisi, göreceliğin epistemolojik ve ontolojik boyutu ve ahlâkî temellendirme teorilerinin görecelik ile ilişkisi çerçevesinde şekillendirdik.

Bu çalışmanın ortaya çıkmasında emeği geçen değerli insanları anmak isterim. Akademik düşünme ve yazma konusundaki rehberliği ile Prof. Dr. Burhanettin Tatar'a, tavsiye ve teşviklerinden dolayı Prof. Dr. Metin Yasa'ya, bilimsel rehberliğinin yanında motive edici katkılarından ve özellikle engin hoşgörüsünden dolayı danışman hocam Prof. Dr. Cafer Sadık Yaran'a çok teşekkür ederim. Eleştirileri ve önerileri katkılarından dolayı Doç. Dr. Mustafa Çakmak ve Dr. Öğr. Üyesi Semra Tüfenkci'ye, sürekli destek olan arkadaşım Doç. Dr. Asım Duran'a teşekkür ederim. Ayrıca fedakârlıklarından dolayı değerli eşime, biricik kızıma ve oğluma şükran borçluyum. Çalışmanın yayımlanmasındaki katkılarından dolayı Eskiyei Yayınları editörü Hüseyin Nazlıaydın'a ve emeği geçen diğer arkadaşlara teşekkür ederim.

Samsun Aralık 2021
Mehmet Akif ALTUNIŞIK